

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Ekkanisa n'Amasakalamentu: Ebyokusomako

Eby'okuwandiika —

EKIBIINA #1:

- I. Enyanjula y'essomo.
- II. Ekkanisa:
 - A. Eky'okuyiga mu Ndagaano Empya.
 - B. Ebisinga Okulabika mu Kkanisa.

EKIBIINA #2:

- II. Ekkanisa: (okwongerako)
 - C. Ekkanisa kyeki?
 - D. Ebisinga Okulabika mu Kkanisa.

EKIBIINA #3:

- II. Ekkanisa (okwongerako)
 - D. Ebisinga Okulabika mu Kkanisa.
- III. Amasakamentu:
 - A. Okubatiza.

EKIBIINA #4:

- III. Amasakamentu: (okwongerako)
 - A. Okubatiza.
 - B. Emeeza ya Mukama.

EKIBIINA #5:

- III. Amasakamentu: (okwongerako)
 - B. Ekyegulo kya mukama.
- Ekigezo.

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

Ekkanisa n'Amasakalamentu: Ekigezo

Obubonero 20 Bwoyinza Okufuna mu Bibuuzo Bino

- 1) Lodayo ebifananyi bisatu ebiraga ekkanisa era otegeeze buli kimu nga onyonyola endabika y'obulungi n'obubi bwabyo (olup. 87).
- 2) Lodayo emu ku nkola za Baibuli mu Kkanisa ogirage era oginyonyole (emp. 89-95).
- 3) Yogera okubatiza kyekitegeeza ng'onyonyola ki kyekiri ne ki kye kitali (emp. 199-101).

Obubonero 20 Bwoyinza Okufuna mu Bibuuzo Bino

- 1) Ngeri ki Ekkanisa okubeera ekunganiro ly'abantu gyekiyinza okubeera ekibi (olup. 87)?
- 2) Nyonyola ekigambo "Ekkanisa " (emp. 88, 89).
- 3) Wandika ebyawandikibwa bibiri ebiyinza okuwagira nti Ekkanisa "maka ga Katonda" (olup. 89).
- 4) Nyonyola ekigambo "okubatiza" (olup. 97).
- 5) Lwaki kiwakanirwa nti okunyika y'enkola esinga obulungi okubahirizamu omuntu? (olup. 98).
- 6) Ngeri ki gyetwerabamu bwe tulya ku meeza ya Mukama (olup. 104)?

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

I. Enyanjula y'essomo.

A. Ekkkanisa.

1. Eky'okuyiga "ky'ekkanisa" kiyinza okuyigibwa mu ngeri nyingi ez'enjawulo. Mu ssomo lino twagala okuyiga ku nkula y'ekkanisa. Ekkkanisa kyeki? Ekkkanisa tuyinza kuginyonyola tutya?
2. Tujja kutunulira nyo ku kuyiga enjawulo y'ebintu ebifanagana mu Baibuli ebikozesebwa okunyonyola ekkkanisa ne byekola.

B. Amasakaramentu.

1. Tujja kuyiga okubatizibwa.
2. Tujja era kuyiga emeeza ya Mukama.

II. Ekkkanisa.

A. Okuyiga Endagaano Empya.

1. Enjiri.
 - a. Mat 16:18.
 - b. Mat 18:15-17.
2. Ebirala eby'Endagaano Empya.
 - a. Bik 2:41-47; 4:32-37; 5:11; 8:1-3; 9:31; 11:19-26; 12:1-5; 14:27; 15:3, 4, 41; 16:5; 18:22, 23; 20:28.
 - b. Bar 12:4, 5; 16:5; 16:16; 16:23.
 - c. 1 Kol 1:2, 9; 3:16, 17; 7:17; 10:32; 11:16-22; 12:12-27; 14:12; 15:9; 16:19.
 - d. 2 Kol 13:14.
 - e. Bag 1:1, 2, 22; 6:16.
 - f. Bef 1:22, 23; 2:19-22; 3:10; 3:21; 5:23-32.

Eby'okuwandiika —

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

- g. Bak 1:18, 24; 4:15, 16.
- h. 1 Bas 2:14.
- i. 2 Bas 1:4.
- j. 1 Tim 3:14, 15.
- k. Fir 1:2.
- l. Beb 12:22-24.
- m. 1 Peet 2:4-10.
- n. 1 Yok 1:3-7.
- o. Kub 1:4; 2; 3; 22:16, 17.

B. Ebisinga Okulabika mu Kkanisa (Abantu Bwebalowooza Ekkkanisa Okubeera)

Ekyokubaganyako Ebirowoozo

Wekeneenye era oyige ekifananyi ekiddako olyoke ositule okubaganya ebirowoozo n'okkussa mu nkola.

Oba lwa bulungi oba lwa bubi bino bye bimu ku biraga ekkkanisa bweri kati.

Lowooza ku bikolwa ebirungi ebiri mu buli ngeri ekkkanisa gyefanamu.

Endabika eyinza kuyamba etya abantu okulabamu Ekkkanisa n'Abakristaayo mu ngeri entuufu?

Era lowooza ku ngeri ezimu embi enfanana gyeyinza okutabulatabula mu kutegeera ekkkanisa kyeri. Ngeri ki endabika gyeringa etabulatabula ekigendererwa ky'Ekkkanisa ekituufu?

Ekyokulabirako, abantu bangi Ekkkanisa bagiraba ng'ekigo.

Kituufu Ekkkanisa erina okulabwa ng'ekifo ky'okubaamu n'obukuumi awamu n'amaanyi.

Naye Ekkkanisa yekuumye?

Lowooza Mat 16:18--omulabe yalina emiryango!

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

EKIFANANYI	EKIRUNGI	EKIBI
Egaali y'omuk ka weyimirira	1) Kisitula era kiraga esuubi eliri mu Kkanisa 2) Tewakyali kutya kungi kwa kufa 3) Waliwo okwewaayo kulwa balala	1) Endowooza y'okwesiba ku kintu mukifo ky'okuwangula 2) Kiyinza okugaana amaanyi n'ebibala by'Ekkkanisa 3) Abantu bayinza okunafuwa
Omuggo Gwe batam- buza	1) Mu ngeri emu kituufu; eky'okulabirako lowooza Bag 6:2 2) Kituufu tuli banafu era nga twetaaga Yesu	1) Waliwo endowooza ey'okuko zesa Ekkkanisa mu mbeera ezetaaga obusobozi bwo 2) Obutabaawo bawanguzi
Tikiti	1) Ekkkanisa kidduka ekikozeseb- wa okuleeta abantu eri Yesu	1) Endowooza enkyaamu nti obulokozi oobufunira mu Kkanisa
Ekigo	1) Obukuumi mu Katonda 2) Okwesigama ku Katonda 3) Amaanyi g'abantu abali awamu	1) Okulowoozanti ekkkanisa bantu aberwaanako 2) Abantu tebava mu kigo
Petulo Sitenseni	1) Ekkkanisa eyinza era eteekwa kubeera kifo kya kujuzibwa- mu	1) Wasobola okubulawo obun- yiikivu (okukola ebisinga)
Ekiddukiro	1) Kukkirizibwa na kuba bulungi	1) Ndowooza ya kutoloka
Awakunganira abantu	1) Kubeera wamu 2) Kuweereza balala	1) Engeri y'okufuuka kiraabu na kwerabira balala
Awazanyirwa emizanyo gya katemba	1) Ekkkanisa erabika ng'ekifo ekisanyusa era ekimanyiddwa	1) Waliwo engeri y'okufanana ng'ensi

Eby'okuwandiika —

1. Abantu bangi ekkkanisa bagirowooza nga sikilala wabula kizimbe. Song'ate, Ekkkanisa si kizimbe. Ekkkanisa bweba nga kizimbe, olwo kiba kitegeeza nti tewaliwo makkanisa gonna okutuusa mu kyaasa eky'okuna. Ekkkanisa eyasooka teyakunganiranga mu bizimbe. Bakunganiranga mu mayumba.
 - a. Ekibuuzo abantu kyebagala enyo okubuuza kiri nti, "Osabira wa?"
 - b. Bwebagamba nti "ekkanisa" balowooza nti "kizimbe."

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

2. Abantu bangi baloowoza nti Ekkansa diini. Bagilowooza nga ekibiina ekirala oba ekifo eky'okuyigiramu.
 - a. Ekibuuzo ekisingira ddala eky'abantu bano kiri nti, "Ekkansa yo bagiyita linnya ki?"
 - b. Bwe bagamba nti "kkansa." balowooza "ekifo abantu kyebasomeramu."
3. Abantu abamu ekkansa bagilowooza ng'obuwereza obusomerere. Abawereza abayawulibwa era abawereza obudde bwonna bali mu Kkansa. Abalala bayinza okubayambako emirundi egimu naye nga tebali mu Kkansa. Ekkansa balowooza nti mulimu oba bizineesi.
 - a. Ekibuuzo abantu kyebasinga okubuuza kiri, "Bakuyita ki?"
 - b. Bwe bagamba nti "kkansa" balowooza nti "mulimu gwewasomerera."

Ekyokubaganyako Ebirowoozo

Ngeri ki gyewakulira oba obuwangwa bwammwe gyebwakufuulamu okulowooza oba okulabamu "ekansa?"

Kiki ekibeerawo abantu Abakristaayo bwe batwaalamu ekkansa okubeera ekizimbe, essomero oba omulimu gwewasomerera?

C. Ekkansa kyeki?

1. Ekigambo "ekansa" mu luyonaani kiri ekklesia. Kirina ebitundu bibiri.
 - a. "ek" - kitegeeza "okuva mu."
 - b. "klesia" - kitegeeza "okuyitibwa."
2. Mu Ndagaano Empya, "eklesia" kikozezebwa mu ngeri ez'enjawulo nya.
 - a. Ekkansa ey'awamu (laba Bef 1:22; 3:10, 21; 1 Kol 10:32; 12:28; Baf 3:6; Bak 1:18, 24).
 - b. Ekkansa yo gyosabiramu (laba Bar 16:1; 1 Kol 1:2; 1 Bas 1:1; Bak 4:16).

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

- c. Okukungana kw'abakkiriza olw'okusinza (laba 1 Kol 11:18; 14:19, 23).
- d. Ekifo ky'okukunganiramu, kimanyiddwa nga ennyumba (laba Bar 16:5; 1 Kol 16:19).
- 3. Amakulu g'okukungaana mu biro bya Pawulo gaali gakwaatagana n'okusisinkana oba okukungaana kwabo abaayitibwa. N'olwekyo, Ekkansa kwe kukungaana awamu okw'abantu abaayitibwa okuva mu nsi.

Eby'okuwandiika —

D. Ekkansa Kyeri Okusinzira ku Baibuli¹.

- 1. Abantu ba Katonda oba amaka ga Katonda.
 - a. Kino kituufu okutandiikira mu Ndagano Enkadde, okuva mu Kuv 6:6, okutuuka ku nkomerero y'Endagano Empya mu Kub 21:3.
 - b. Isirairi tugiraba ng'abantu ba Katonda (laba Kos 11:7; Zab 100:3).
 - c. Ekkansa tugiraba nga abantu ba Katonda (laba 1 Peet 2:10; 1 Kol 3:9).
 - d. Tuyinza okugamba nti okusinzira ku by'omwoyo, Ekkansa ye Isirairi empya (laba Bar 9:6-8; Bag 3:6-8; Bag 6:16).
 - e. N'olwekyo, Ekkansa erina obuvunanyizibwa bwa Isirairi. Erina obuvunanyizibwa bw'abantu ba Katonda.
 - 1) Erina okugulumiza Katonda mu bigambo byayo n'ebikolwa (laba Ma 4:5, 6; 1 Peet 2:9,11; Mat 5:14-16).
 - 2) Erina okugulumiza Katonda n'obulamu bwayo (laba 2 Kol 6:16-18; Tit 2:11-14).

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

- f. Tulina okujukira nti Ekkanisa be bantu ba Katonda.
- 1) Ekkanisa si muntu wa Katonda (newakubadde nga kya mazima nti buli mukristaayo yekaalu ya Mwoyo Mutukuvu).
 - 2) Ekkanisa erimu Bakristaayo oba "abatukuvu" ng'Endagaano Empya bwetera okubayita.
 - a) “Omutukuvu” kirabika emirundi 61 mu Ndagaano Empya
 - b) Wonna kiri "batukuvu" (bassukka mu omu).
 - 3) Ekkanisa si mukkiriza omu yekka.
 - a) Ekkanisa kibiina ky'abakkiriza.
 - b) Ekkanisa maka ga Katonda.
 - 4) N'olwekyo, enyinyonyola y'obulamu bw'Ekkanisa ejjude ebintu ebitegeeza "kino na kiri.”
 - 5) Abantu ba Katonda ge maka ga Katonda (laba 1 Yok 1:3; Bag 3:29).
 - 6) Abantu bomu Kkanisa be batabani ne bawala ba Katonda. N'olwekyo, baluganda (Bef 2:19).

Eky'okubaganyako Ebirowoozo

Kiki ekinabaawo singa buli Mukristaayo atandiika okukitwaala n'okukitegeera nti ekkanisa maka, omuli ab'oluganda (abawala n'abalenzi) mu Kristo? Endowooza eno enekyuusa etya obulamu bwabwe?

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

2. Omubiri gwa Kristo.

- a. Ekirowoozo "ky'omubiri" mu luyonaani bwe bumu bw'ekintu ekirina ebitundu eby'enjawulo.
- b. Paulo yakozesa enyinyonyola eno ku Kkanisa okukakasa:
 - 1) Obumu wakati w'Ekkkanisa ne Yesu Kristo.
 - 2) Obumu obuli mu bali mu Kkanisa.
- c. Ekigambo "omubiri gwa Kristo" nakyo kikozezebwa:
 - 1) Okulaga sadaaka ya Yesu ku musalaba (laba Bar 7:4; Beb 10:10).
 - 2) Okulaga okussa ekimu kw'oku meeza ya Mukama (laba 1 Kol 10:16; 11:23-29).
- d. Tulaba omubiri gwa Kristo kyegutegeeza bulungi nyo mu Yok 15:1-6.
 - 1) Omubiri okutali mutwe guba mugongobavu (kiwuduwudu).
 - 2) Amatabi awatali muzabbibu gaba mawotofu (olwo 6).
 - 3) Ekkkanisa awatali Kristo butaliimu (olwo 5).
- e. Yesu gwemutwe gw'omubiri (laba Bef 1:22, 23; Bak 1:18).
 - 1) Omubiri gwesigamye ku mutwe.
 - 2) Omubiri gugondera ebiragirowo ebiguweebwa omutwe (kitwaale nti ekitundu ky'omubiri ekirema kyalemala kubanga tekikyafuna kulagirwa kwonna kutumibwa kuva ku bwongo).
- f. Oba olyawo, ekisingira ddala obukulu ekirina okukolebwa ku ndowooza y'omubiri gwa Kristo bwe bwetaavu bw'Ekkkanisa okubeera obumu (laba 1 Kol 12:12, 20). Jukira: ekireeta obumu, kuba kwagala.

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

- g. Ekirowoozo ky'omubiri gwa Kristo kitegeeze nti waliwo obumu mu njawukana mu Kkanisa. Waliwo ebitundu eby'enjawulo, nga buli kimu kirina omulimu gwa njawulo. Song'ate, bikolera wamu (laba Bar 12:4-8 ne 1 Kol 12:14). Buli kitundu kirina okutendekebwa okukola omulimu gwakyo. Buli kitundu kirina okuwereza (Bef 4:11-13).
- h. Okwewaayo kwa buli kitundu kwa mugaso nyo. Buli kitundu kyesigama ku bitundu ebirala (laba Bef 4:16 ne 1 Kol 12:22, 26).
- i. Ebirabo by'omwoyo bya mugaso nyo mu mubiri gwa Kristo. Buli muntu alina okukozesa ekirabo kye oba ebirabo bye okuzimba omubiri (laba Bar 12:6 ne 1Kol 12:7).
- j. Ekkanisa gwe musana gw'ensi kubanga gwe mubiri gwa Kristo, nga gwe musana (Yok 8:12). Kristo atwaala mu maaso obuweereza bwe okuyita mu mubiri gwe.

Ekyokubaganyako Ebirowoozo

Nga abakulembeze, bwe tuba ddala tukkiriza nti ekkanisa gwe mubiri gwa Kristo, kitegeeze nti tulina okuleka buli birabo bya muntu eby'enjawulo bikozezebwe era biyambibwe olw'okusobola okukula. Tulina okusitula obumu mu njawukana zino nga tuyigiriza omubiri okukolera awamu. Yogera ku ngeri gyetuyinza okukulakulanya "omubiri".

3. Ekizimbe kya Katonda oba Yekaalu ya Katonda.

- a. Kristo kwe kutuukirira kwa weema ne yekaalu (laba Beb 9:11-24 ne Yok 2:19-22).
 - 1) N'olwekyo Ekkanisa nyumba ya Katonda (see Beb 3:6 ne 1 Tim 3:15).
 - 2) Yekaalu ntukuvu (laba Bef 2:21 ne 2 Kol 6:16).
 - 3) Ekkanisa kye kifo Katonda mwabeera olw'Omwoyo we (laba Bef 2:22 ne 1 Kol 3:9, 16).

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

- b. Okunyonyola kuno kutunulira okubeerawo kw'Omwoyo Omutukuvu mu Kkanisa (laba Yok 14:17, 23 ne 1 Kol 3:16). Genderera: Omwoyo Omutukuvu tafa ku kifo abantu webasisinkanira bwekifanana. Eky'omukisa omubi abantu abamu bakozesa okunyonyola kuno ku Kkanisa nga bamatiza okwegomba kwabwe okw'omubiri balyoke bazimbe ebizimbe eby'ebbeeyi ennyo.
- c. Ekkansa bweba ekizimbe, olwo walina okubaawo omukubi wa pulaani. Omukubi wa pulaani ye Yesu (Mat 16:18). Ye muzimbi ate era ye byebikozesebwa okuzimba.
- 1) Yesu gwe musingi gw'ekizimbe (1 Kol 3:11).
 - 2) Yesu ly'ejinja ery'oku nsonda (1 Peet 2:4-8; Bak 2:6; Bef 2:20-22). Yesu y'enkulungo y'obulamu bw'Ekkansa.
- d. Ekirowoozo ky'Ekkansa okubeera ekizimbe era yekaalu kiraga amazima nti Ekkansa erimu "obukkanisa obutono" bungi.
- 1) Omukristaayo omu lye limu ku mayinja agakozesebwa mu kuzimba ekizimbe kya Katonda (1 Peet 2:5).
 - 2) Era tusobola okulaba omugaso gw'obumu. Buli kitundu kirina okwenyigiramu okukola.
- e. Ekyenkomerero, katukigumize nti okunyonyola ekkansa nga ekizimba kya Katonda kisinziira ku kubeerawo kwa Katonda wakati mu kyo (laba Zek 8:23; 1 Kol 14:24, 25).

Ekyokubaganyako Ebirowoozo

Okubeera ekitundu ku kizimbe kya Katonda (ekkanisa) tulina buli omu okulowooza kubibuuzo bino ebiddako:

Okuzimbibwa kwange kulungi kwenkana ki?
Obulamu bwange buli butya?

Buvunanyizibwa ki bwenina ng'ekitundu ku kizimbe kya Katonda (laba 1 Kol 3:12-15; 1 Kol 3:17)?

Ani gwe nina okukola naye (laba 2 Kol 6:14-18)?

Eby'okuwandiika —

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

4. Omugole wa Kristo.
 - a. Isirairi mu Ndagano Enkadde (laba Isa 54:1-8; 62:4).
 - 1) Enkolagana ey'amaanyi n'obumu ne Katonda (Lu 4:9).
 - 2) Okwewaayo n'obwesigwa (Yer 3; Ezek 16; Kos 2:14-20).
 - b. Ekkansa mu Ndagaano Empya (laba Mak 2:18-20; Mat 25:1-13; Kub 19:7).
 - 1) Obutukuvu n'empisa ennungi (Bef 5:22, 23).
 - 2) Okwewaayo, obwesigwa, n'obunyiikivu (Bar 7:1-4; 2 Kol 11:2-4; Mat 21:31).
 - 3) Okwagala (Kub 2:1-7).
 - 4) Okuteekateeka omugole olw'embaga (Mat 25:1-13; Kub 19:6-9).
5. Eggye lya Katonda.
 - a. Ekkansa ebeera ggye kubanga waliwo olutalo (laba 1 Tim 1:18; 6:12; 2 Tim 2:3, 4; 2 Kol 10:3; Bef 6:12).
 - b. N'olwekyo Ekkansa erina okutegeera omulabe wayo bwali.
 - 1) Omulabe si be bantu abalala (Bef 6:12).
 - 2) Omulabe alimu bino wansi:
 - a) Sitaani n'emizimu gye (1 Peet 5:8; Kub 12:9-17; Mat 12:24).
 - b) Ensi, nga mwemuli buli ekitatwaala Yesu kuba Mukama waakyo. Sitaani ye Mukama w'ensi, (laba 2 Kol 4:4; Bef 2:2; Yok 14:30; ne 1 Yok 5:19).
 - c) Omubiri gwaffe, oba omubiri ogw'ekibi (laba Bar 8:3-8; Bag 5:17-21; ne Bar 7:14-20).

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

c. Ekirala ekikulu enyo, eggye lilina okumanya omukulu waalyo (Omuduumizi ow'Okuntikko).

1) Kristo ye muduumizi ow'Okuntikko oba Omukulu.

2) Omuduumizi Omukulu ow'amaggye ayagala empisa n'obuwulize (Luk 7:1-10).

a) Mu 1 Yok 5:4, tulaba nti okukkiriza kuleeta obuwanguzi mu lutalo oluli mu nsi. Mu Luk 7:9, okukkiriza kunyonyolwa mu ngeri ey'okubeera omuwulize eri Omuduumizi ow'Okuntikko oba Omukulu.

b) Awatali buwulize eri Yesu, Ekkanisa tesobola kuwangula lutalo.

3) Eggye lilina okugondera Omuduumizi ow'Okuntiko okusobola okuba n'obuwanguzi eri omulabe (Yak 4:7).

a) Era, walina okubaawo okugondera abakulembeze b'Ekkanisa (Beb 13:17).

b) Okugondera buli omu munne.... omusirikale n'omusirikale (Bef 5:18-21).

4) Eggye lyetaaga okumanya era n'okukozesa ebyokulwanyisa byalyo (Bef 6:10-20).

5) Eggye lyetaaga okumanya era n'okukozesa ebyokulwanyisa byalyo (2 Kol 10:3-5).

a) Okusaba n'okutendereza (laba Bef 6:18; Bik 16:22-30).

b) Omusalaba (laba Bak 2:14, 15).

c) Ebirabo by'Omwoyo (laba 1 Tim 1:18).

d) Okussa ekimu; okukungaana; Koinonia (laba Mub 4:9-12; Luk 10:1).

e) Obulamu obw'empisa (laba 1 Kol 9:25-27).

Eby'okuwandiika —

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

Ekyokubaganyako Ebirowoozo

Yogera ku ngeri obulamu bwaffe gyebunanywezebwa olwa bino ebiddako, singa ddala tunyweza endowooza y'ekkanisa okuba eggye lya Katonda:

- Okubeera mu kitundu ky'olutalo ng'omulabe alumbye
- Engeri gyokozesamu ebiseera byo eby'eddembe mu biseera by'olutalo
- Emigaso gy'okuwulira n'okugondera obuyinza
- Ebiva mu butagondera buyinza
- Obwetaavu bw'okutendekebwa

III. Amasakaramentu.

Omuwandiisi Kyakyogerako:

Ng'oyigiriza ekitundu kino ku kubatiza n'emeza ya Mukama waffe, kyandiba nti wajja kubaawo ebibuuzo bingi n'ebirawoozo. Kiriza ebibuuzo nga bwogenda mumaaso okuyita mu buli nsonga era obiddemu ng'ebiseera by'onoba nabyo. Jukira nti gano massomo agalimu obutakkiriziganya (si buli omu nti akkiriziganya nago) era gezaako okwewala embeera ez'okuwakana n'okukayana. Tulina okusanganamu ekitiibwa, ne bwetuba tetukkiriziganyiza.

A. Okubatiza.

1. Okubatiza mu Ndagaano Empya.
 - a. Mat 3:13-15; 28:16-20.
 - b. Mak 10:38-40; 16:15, 16.
 - c. Luk 12:49, 50.
 - d. Yok 3:5; 3:22, 23; 4:1, 2.
 - e. Bik 2:38, 41; 8:12, 13; 8:36-39; 9:18, 19; 10:47, 48; 16:14, 15; 16:25-34; 18:8; 19:3-5; 22:16.
 - f. Bar 6:1-4.

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

- g. 1 Kol 1:10-17; 10:1, 2; 12:12, 13; 15:29.
 - h. Bag 3:26, 27.
 - i. Bef 4:4-6; 5:26, 27.
 - j. Bak 2:11, 12.
 - k. Tit 3:5.
 - l. Beb 6:1,2; 10:21, 22.
 - m. 1 Peet 3:18-22.
 - n. 1 Yok 5:6-8.
2. Lwaki tulina okubatiza?
- a. Ekyo kiragiro kya Yesu (Mat 3:15; 28:19).
 - b. Kiraga amazima g'omwoyo (Bar 6; Bak 2:10-12). Kifuula omukkiriza okufanana n'erinnya mwabatizibwa.
3. "Okubatiza" kitegeeza ki?
- a. Kitegeza okuteekera ddala wansi w'amazzi, okunyika, okuteeka mu mazzi, okubbira, oba okubuutikira.
 - b. Mu luyonaani, kikozezebwa okunyonyola eryaato nga lijjudde amazzi. Ekirowoozo ky'okunyika oba okuteeka wansi mu mazzi kimanyiddwa.

Eby'okuwandiika —

Omuwandiisi Kyakyogerako:

Ekirowoozo "ky'okubuliramu" kisanyusa nyo mu kukigerageranya n'okubatizibwa kw'Omwoyo Omutukuvu. Emirundu mingi abantu bwebafuna Okubatizibwa kw'Omwoyo Omutukuvu bagwa wansi nga balinga ababuutikibwa (abantu abamu bakiyita kujjula Mwoyo (laba Bik 9:4 era ne Yok 18:6). Ensonga eno si buli omu nti ajikkiriza era tegenderera kukyuusa kwogera kwaffe ku kubatizibwa mu mazzi.

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

4. Abantu babatizibwa batya?

- a. Okumansira... kino kisobola okukola mu ngeri nti omusaayi gwa sadaaka gwamansirwanga mu Ndagaano Enkadde n'okutegeera nti mwalingamu okununulibwa.
- b. Okuyiwa --Ekanisa eyasooka (nga bwekiri mu "Didache," ekitegeeza okukungaanya kw'okuyigirizibwa okuva mu Kkanisa eyasooka) kyatwaala okuyiwa okuba ekikolebwa eky'okubiri.
- c. Okunyika--Enkola ekwaatagana wamu n'amakulu g'Ekigambo, n'akabonero akawerekera.
 - 1) Kirabika okuba enkola erabika mu Ndagaano empya. (laba Yok 3:23; Mak 1:10 ; ne Bik 8:39).
 - 2) Yali nkola ya Bayudaaya abaatizibwa nga Yokaana Omubatiza tanajja.
 - 3) Y'engeri esinga obulungi okulaga okuziikibwa kw'omukkiriza wamu ne Kristo (Bar 6:3,4).

5. Ani alina okubatiza?

- a. Abantu bangi balowooza nti omuntu abatiza abalala atekwa kuba muweereza "eyabusomerera." Naye nno, Endagaano Empya teyigiriza ekyo nga enjiriza (laba Bik 8:38 ne Bik 9:17, 18). Olowooza ki? Buyinza bwa kika ki omuntu bwalina okuba nabwo okusobola okubatiza?
- b. Song'ate, emirundi mingi abaweereza "ababusomerera" baja kubatiza. Kakibe ki, tetuteekeddwa kutunulira ani abatiza. Tulina kutunulira muntu abatizibwa n'amakulu g'okubatiza.

6. Okubatiza kubaawo ddi?

- a. Okubatiza kubaawo oluvanyuma lw'omuntu okwenenya (Bik 2:38) era nakkiriza (Bik 8:12).
- b. Mu Ndagaano Empya omuntu yabatizibwanga amangu ddala nga yakakyuusibwa (laba Bik 8:12, 36-38; 9:17, 18; 10:47, 48; 16:33).

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

- c. Ng'omukkiriza, omuntu yetaaga okubatizibwa omulundi gumu.
 - 1) Nay'ate, nze ndowooza nti oba wabatizibwa nga tonalokoka, olina okuddamu okubatizibwa.
 - 2) Tewali bufuusa mu mazzi. Okubatiza kuba n'amakulu singa kyekukiikirira kibeerawo. Okubatizibwa kusingawo nyo ku kalambolombo k'eddiini.
 - 3) N'olwekyo okubatizibwa kwonna okubaawo ng'omuntu tanalokoka tekuba kubatizibwa n'akatono. "Okuddamu" okubatizibwa mu nsonga eyo, kuba kubatizibwa omulundi ogusooka ng'omuntu akkiriza.
- 7. Okubatiza kubeera wa?
 - a. Okutwaalira awamu, okubatiza babatiririza wali mazzi (Bik 8:36). Naye nno tekyetaagisa kubeera wali kika kya mazzi gamu gokka, nga omugga, enyanja n'ebirala (laba Bik 10:44-48 ne 16:25-33).
 - b. Mu buli kubatiza kw'Endagaano Empya, waliwo enkola y'abantu "wa"okubatiza wekuli.
- 8. Okubatiza kutegeeza ki?
 - a. Okubatiza kyekuli:
 - 1) Kabonero era nvumbo y'okutabagana kw'omuntu ne Kristo.
 - a) Abeera wa Kristo. Abeera mu Kristo (laba Bik 8:16; Bar 6:3; Bag 3:27).
 - b) Okufiira wamu ne Kristo, okuziikibwa, era n'okuzuukira (laba Bar 6:3).
 - c) Okugattibwa awamu n'omubiri Gwe. Okugattibwa awamu n'abaana ba Katonda (laba 1 Bak 12:13).

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

2) Kabonero era nvumbo y'okusonyiyibwa ebibi.

- a) Okusonyiyibwa (laba Bik 2:38).
- b) Okulongosebwa n'okunazibwa (laba Bik 22:16; Beb 10:22).
- c) Okuzaalibwa omulundi ogw'okubiri n'okukyuusibwa (laba Tit 3:5; Bar 6:3, 4, 11).

b. Okubatiza kye kutali:

- 1) Okubatiza kabonero era nvumbo y'ekyo ekiriwo. Ekintu ekimaze okuggwawo. Si kwe kuleetawo ekintu ekyo.
 - a) Okubatiza tekuleeta bulokozi, kusonyiyibwa, kukyuusibwa, kuzaalibwa gwa kubiri, n'okugattibwa awamu ne Kristo.
 - b) Okubatiza kutegeeza nti ebintu bino bya mazima mu bulamu bw'omuntu.
 - c) Oba nga ebintu bino sibya mazima, olwo okubatiza tekulina makulu. Tewali wo bufuusa mu mazzi.
 - d) Akabonero kalina amakulu mu ngeri yokka nti ekyo kyekalaga kirabikirako ddala. N'olwekyo, sikiriza mu kubatiza kwa baana bato (ndowooza ya muwandiisi).
- 2) Kisoboka okulokoka nga tobatizibwa. Lowooza ku nsonga y'omubbi ku musalaba (Luk 23:43).

Omuwandiisi Kyakyogerako:

Wano tujjukire nti tetuyinza kugerageranya kubatiza na kukomola kwa Bayudaaya. Omuyudaaya yakomolebwanga oluvanyuma lw'okuzaalibwa mu mubiri kubanga mu mubiri yazaalibwa mu bantu ba Katonda. Naye nno, tewali nomu azaalibwa nga Mukristaayo. Omukiristaayo abatizibwa oluvanyuma lw'okuzaalibwa mu mwoyo kubanga mu mwoyo azaalibwa mu bantu ba Katonda.

Mu kiseera kye kimu, kirina okwogerswa nti okubatiza abaana abato kitegeerwa nga omukolo gw'okuwaayo omwana eri omubiri, kiyinza okulabika nga ekitegerekeka.

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

- c. Mu kiseera kyekimu tulina okujjukira nti okubatiza kukulu nyo (laba Mak 16:16; Bik 2:38; Mat 28:19).
- 1) Kiragiho.
 - 2) Okubatiza kwekuleetera omuntu okufanana Kristo.
 - a) Kulangirira kwa njawulo era okw'olwaatu okulaga okusalawo n'okwewaayo okufula Yesu Mukama wo era Omulokozi wo.
 - b) Mu kubatiza, omuntu alagira ddala okusalawo kwe okw'okugoberera Kristo mu lwaatu.
 - c) Amakulu g'okubatiza mu kitundu kino ga mugaso nyo era ga mazima awali Abakristaayo abayiganyizibwa.
 - d. Ekisembayo, newankubadde okubatiza kabonero era nvumbo, tetugamba nti tewali kibaawo nga kukolebwa. Bwekiba ng'akabonero kalina ddala ekintu kye kakiikirira, olwo nno ekikolwa ky'akabonero nakyo kiyinza okubaako kye kikola ku kintu ekyo.

Eby'okuwandiika —

Ekyokulabirako Ky'omuwandiisi:

Eky'okulabirako, mu by'obuwangwa ebisinga okukwaata omuntu mu ngalo kabonero ka mukwano (oba waakiri okwewaayo okubeera ab'emikwano).

Omukwano bweguba nga sigwa mazima, olwo okukwaata mu ngalo tekuba na makulu. Omukwano bweguba ogwa mazima, olwo okukwaata mu ngalo kuba n'amakulu.

Bwekityo, ekikolwa ky'okukwaata mu ngalo kiyinza okubaako ne kyekikola ku mukwano. Akabonero kayinza okufuula ekyo kye kategeeza okubeera ekyo maanyi singa kyekategeeza ky'ekiri mu kifo ekisooka.

Bwekiri ne mu kubatiza. Ekikolwa ky'okubatiza kiyinza okuleeta okwongera okwewaayo eri Kristo singa okwewaayo eri Kristo ddala kusangibwa wekuli.

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

Sa Muno Eky'okulabirako Kyo:

Ekyokubaganyako Ebirowoozo

Maliriza eky'okwogera kyo ku kubatiza kwa mazzi: Damu buli kibuuza era okkirize okukyogerako. Jukira okusanganamu ekitiibwa!

B. Emeeza ya Mukama.

Ekyokubaganyako Ebirowoozo

Nga oyiga ebyawandiikibwa ebiddako ku Meeza ya Mukama, situlawo okwogera ku nkula n'enyinyonyola y'ebitntu ebikozesebwa (omugaati n'omuzabbibu), ani alina okutuukiriza ebintu ebyo, n'ebyo ebiri mu mpisa z'ekkanisa.

1. Ebyawandiikibwa eby'okuyiga.

- a. Kuv 12:1-28.
- b. Ma 16:1-8.
- c. Ezer 6:19-22.
- d. Mat 26:17-30.
- e. Mak 14:12-26.
- f. Luk 22:7-30; 24:28-35.
- g. Yok 6:25-59; 21:1-14.
- h. Bik 2:42-47; 20:7.

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

- i. 1 Kol 5:7-11; 10:3, 4; 10:14-22; 11:17-34.
- j. Kub 19:6-9.
- 2. Ebyafaayo by'Emeeza ya Mukama.
 - a. Byesigamye ku kijjulo ekisembayo Yesu kye yalya n'abayigirizwa be (Mak 14:17-26 ne Luk 22:14).
 - b. Mu Kkanisa eyasooka, kyakolebwanga buli kiseera (Bik 2:42, 46).
 - c. Kiragiyo (1 Bak 11:24, 25).
- 3. Okulabula ku kikwaata ku Meeza ya Mukama (laba 1 Kol 11:17-34).
 - a. Paulo ayogera ku kunyooma Emeeza ya Mukama mu lwe. 17-22.
 - b. Alaga bulungi ekibi nga alaga mu musana enkola entuufu ey'okulya ku Meeza ya Mukama (olwa. 23-26).
 - c. Anyonyola ebirimu n'ebiva mu kukola obubi (olwa. 27-32).
 - d. Awa ebiragiyo eby'okukomya okwonoona (olwa. 33, 34).

Genderera: Genda mu kitundu ekisembayo eky'essomo lya MOT-MOT erya Okukungaana Mu Kkanisa ofune ebisingawo ku ssomo lino.

Ekyokubaganyako Ebirowoozo

Yiga era yogera ku kifananyi ekiddako. Kiyinza okukola nga ekifananyi ky'okutegeera Emeeza ya Mukama.

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

ENSONGA Y'OKUJULIZA	BIFANANA N'OKUYITAKO	BIFANANA N'OMUKRISTAAYO	KYEKITEGEEZA	ENJOGERA N'ENYIRIRI
Okutunula emabega	Abayudaaya baajaguza okuyitako olw'okujukira ekyo Katonda kyeyakola mu kuva e'Misiri. Ekitundu ekikulu eky'okujaguza kyali kwogera ebyaliwo . . . ekijukizo -- lab Kuv 12:24-27, 13, 8.	Emeeza ya Mukama kijukizo ky'ekyo Yesu kyeyakola (1 Kol 11:25). N'olwekyo, kino kiseera kya "kwebaza" (ekitegeeza amakulu g'ekigambo "eucharist" mu luyonaani -- Bik 2:42).	Ekyo kijukizo. Tujaguza okulya ku meeza nga tuwa ekitiibwa era n'okujukira Yesu. Emeeza erina okuleeta okutegeera okutuukiridde okw'ekyo Yesu kyeyatukolera.	1 Kol5:7 Luk 22:15 Okujukira Embaga y'okuyitako Wukaristiya Eky'eggulo Ekisembayo
Okwetunulira	Nga olunaku lw'okuyitako terunatuuka, walingawo olunaku olw'okwetukuza. Buli ekizimbulukusa kyonna (akabonero k'ekibi) kyagibwanga mu nyumba Abantu beteeekateekanga.	Omukristaayo alina okwekebera. Alina okwelongoosa nga ayatula ebibi bye era nga alina endowooza n'omwoyo ogukkiriziganya ne n'Emeeza ya Mukama era n'omusalaba (1Kol 11:27, 28 ne 1 Kol 5:7).	Okulya ku Meeza ya Mukama kwe kugamba nti obulamu bwo bussa kimu n'obwa Kristo. Kwe kukkiriza n'okubeera mu bulamu bw'omusalaba. kwe kugabana obulamu bwa Kristo. Yesu atuyita tulye naye. Ku Meeza mulimu omukwano, enkolagana ey'obukristaayo.	Okumenya omugaati Omubiri n'Omusaayi
Okutunulira ebikwetolodde	Okujaguza kwalimu abalala. Abaana n'amaka gonna benyigirangamu. Ate yali nga mpisa okuyita abagenyi abaalinga wabweru w'ennyumba yo okujja era n'okwegatta mu kujaguza.	Emeeza ya Mukama ye "koinonia" (okugabana)Ekikozesebwa kwe kutabagana buli muntu ne mune (1 Kol 10:16; Yud 12; Bik 2:42, 46). Emeeza eraga nti tulowooza ne ku balala (1 Kol 11:17-34). EMEEZA YA MUKAMA YE MEEZA YA MAKI GE	Okulya ku Meeza ya Mukama kwe kugamba nti obulamu bwo bwegase n'obulamu bwabakiriza abalala. Tulina obulokozi bwe bumu. N'olwekyo tugabana ku mugaati gwe gumu. Tuli mu bumu. Okusinga enyo, tugamba nti tuwaayo obulamu bwaffe nga sadaaka okuwereza abalala	Okussa Ekimu Okutukuvu Embaga z'okwagala Okwa Katonda Koinonia
Okutunula mu maaso	Mu kujaguza mwalingamu okuwulira esuubi ery'obulokozi obujja mu maaso. N'olwekyo, wabangawo entebe enjerere ku meeza ya Eliya	Mu kujaguza ekyeggulo kya Mukama mulimu esuubi ery'okudda kwa Mukama (1 Kol 11:26; Mak 14:25). Okusinga enyo, waliwo esuubi ery'embaga y'ekyeggulo ky'omwana gw'endiga gyetulirya (Kub 19:9).	Okulya eky'eggulo kya Mukama kwe kugamba nti, tulindirira, tusubira, era tutunulira okutuuka ku kyeggulo mu ggulu. Tulya n'esuubi n'okwesunga	Emeeza ya Mukama Ekyeggulo ky'Omwana gw'Endiga

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

4. Okumaliriza eby'Emeeza ya Mukama.

- a. Okuliira ku Meeza ya Mukama kikulwa kya muwendo mu bulamu bw'Omukristaayo. Kisaanye kikolebwenga buli kiseera.
- b. Nga bwetulabye, waliwo engeri nyingi nyo mwetuyinza okutegeerera Emeeza ya Mukama. Naye era, ekintu kimu ekikakafu... oba nga otunula emabega oba okwetunulira oba okutunulira ebikwetolodde, tulina kutunulira omuntu omu bulijjo, Yesu Kristo. Era no ebigambo ebiri mu 1 Kol 11:24 biddingana mu mitima gyaffe, "kino mukikolenga olw'Okunzijukiranga."

Eby'okuwandiika —

EKKANISA N'AMASAKALAMENTU

Eby'okuwandiika —

Ekkanisa n'Amasakalamentu: Awokujuliza

¹David Watson, I Believe in the Church (Nzikiriza mu Kanisa) (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1978). Ebitundu ebimu ebikozeseddwa byagibwa mu biwandiiko bya Watson.